

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Bedrägeridömd advokat: Nej till beslag och ja till husrannsakan på advokatkontor

Publicerad

04 JAN 2022

Hovrätten stoppade med hänvisning till proportionalitetsprincipen ett beslag av mobiltelefonen tillhörande den advokat som dömdes till tre års fängelse för bedrägeri. Husrannsakan godkändes då det rör sig ”om ett allvarligt brott där den misstänkte på sannolika skäl misstänks för att bedragit klienter på ett avsevärt värde, inom ramen för sitt uppdrag som advokat”.

Blendow Lexnova [skrev nyligen](#) om den 30-årige advokaten som dömdes till tre års fängelse för bland annat grovt bedrägeri sedan han lurat till sig ett äldre pars fastighet.

I den här artikeln ska vi beröra förspelet och de komplikationer som kan uppstå när det advokatkontor som en misstänkt advokat varit verksam på ska undersökas. 30-åringen hade yrkat att hovrätten skulle upphäva tingsrättens beslut att ge åklagaren rätt att ta hans mobiltelefonen i beslag.

Av 27 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken följer bland annat att föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott får tas i beslag. I 27 kap. 2 § rättegångsbalken föreskrivs att en skriftlig handling inte får tas i beslag, om dess innehåll kan antas vara sådant som någon som avses i 36 kap. 5 § rättegångsbalken inte får höras som vittne om, och handlingen innehas av honom eller av den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller. Även elektroniska informationsbärare omfattas av beslagsförbudet (se NJA 2015 s 631).

Mannen påtalade att han är advokat och anförde att den av åklagaren efterfrågade mobiltelefonen använts i samband med hans advokatverksamhet och innehåller uppgifter som han har anförtrots i sin yrkesutövning eller erfarit i samband med denna.

Svea hovrätt menade i sitt beslut att när det gäller frågan vilket stöd domstolen bör kräva för att godta en advokats påstående om att hinder för beslag föreligger får det, för att inte advokatsekretessen ska bli alltför urholkad, anses vara tillräckligt med ett blygsamt mått av bevisning (se NJA 1990 s. 537).

Då hans uppgifter inte ansågs motbevisade skulle de läggas till grund för bedömningen.

Enligt uppgift till hovrätten hade åklagaren genom målsägandena redan fått tillgång till all korrespondens mellan dem och advokaten. Åklagaren uppgav dock att han dessutom ville få tillgång till sökhistorik och samtalslistor som fanns i mobiltelefonen.

När det gäller den efterfrågade informationens karaktär ansåg alltså hovrätten att den avsåg uppgifter som anförtrots den tilltalade inom ramen för hans yrkesutövning eller som han i samband därmed erfarit. Informationen i mobiltelefonen omfattades därmed av beslagsförbudet. Uppgiften om att målsäganden påstås ha lämnat sitt samtycke till att advokaten inte längre ska vara bunden av sin tystnadsplikt kunde inte anses tillräcklig för att beslagsförbudet skulle anses ha upphört i förhållande till dem.

Advokaten hade vidare uppgett att mobiltelefonen innehåller tusentals e-postmeddelanden, en mycket stor mängd SMS samt andra filer som omfattas av beslagsförbudet. Mot denna bakgrund kunde beslaget av mobiltelefonen under alla förhållanden inte anses proportionerligt. Hovrätten avslag därför åklagarens begäran om att ta advokatens mobiltelefon i beslag.

När det gällde åklagarens begäran om husrannsakan på advokatkontoret blev det dock grönt ljus. Falu tingsrätt konstaterade att av 28 kap. 1 § rättegångsbalken följer att om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts, på vilket fängelse kan följa, får husrannsakan företas i hus, rum eller i slutet förvaringsställe för att söka efter bland annat föremål som kan tas i beslag. Av andra stycket i samma bestämmelse framgår att hos annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får husrannsakan dock företas bara om brottet har begåtts hos honom eller henne, eller om den misstänkte har gripits där eller om det annars finns synnerlig anledning att det vid rannsakingen ska anträffas föremål som kan tas i beslag.

Husrannsakan får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse, 28 kap. 3 a § rättegångsbalken.

I förarbetena till bestämmelserna om tvångsmedel nämns husrannsakan på bland annat en advokatbyrå som exempel på en sådan situation där hänsyn till tredje mans intresse bör ha stor betydelse vid tingsrättens proportionalitetsbedömning.

Av 27 kap. 2 § rättegångsbalken, jämförd med 36 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken, följer att ett beslag inte får ske av en skriftlig handling vilkens innehåll är sådant att den som innehar handlingen är underkastad tystnadsplikt. Detta innebär att tvångsmedel såsom husrannsakan - som syftar till att beslagta sådana handlingar - inte heller får ske i dessa fall (jfr prop. 1988/89 s. 34 f.).

Tingsrätten konstaterade att de föremål som åklagaren har för avsikt att ta i beslag, i sig, är sådana att de omfattas av förbudet mot beslag. Målsägandena hade dock lyft sekretessen, varpå föremålen åklagaren eftersökte för att ta i beslag i det aktuella fallet, enligt tingsrättens uppfattning, inte längre omfattades av förbudet och kunde därmed tas i beslag. Något hinder mot husrannsakan förelåg således inte av den anledningen.

När det gällde frågan om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden medför, för den aktuella advokatbyrån eller något annat intresse, kunde konstateras att skyddet advokatbyråer erhåller enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken är av stor vikt för rättsväsendet som helhet. Tingsrätten fortsatte: "Skyddet utgör en garant för rätten till en rättvis rättegång och är absolut. I

förevarande fall omfattar husrannsakingen emellertid endast sådana uppgifter som tingsrätten konstaterat inte omfattas av det absoluta skyddet.

Det rör sig vidare om ett allvarligt brott där den misstänkte på sannolika skäl misstänks för att bedragit klienter på ett avsevärt värde, inom ramen för sitt uppdrag som advokat. Någon avsevärd risk för att åtgärden kommer röja sekretesskyddat material kan, mot bakgrund av att åklagarens begäran, inte anses föreligga. Mot bakgrund av detta menar tingsrätten sammantaget att den begärda åtgärden får anses proportionerlig.

Tingsrätten gjorde även bedömningen att det, mot bakgrund av ovanstående, förelåg synnerlig anledning till att det vid rannsakingen ska anträffas föremål som kan tas i beslag, då brottet misstänks begånget i tjänsten. Åklagarens begäran skulle därför bifallas. Enligt vad Blendow Lexnova erfar prövades beslutet inte i hovrätten.

Advokaten dömdes alltså till slut till tre års fängelse för bland annat grovt bedrägeri.

Mikael Kindbom

Instans: Hovrätterna

Rättsområden: [Ekobrott](#), [Advokat](#), [Civilprocess](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter